

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Społeczeństwo cyfrowe: dostęp, edukacja, szkolenia, zatrudnienie, narzędzia na rzecz równości”

(opinia z inicjatywy własnej)

(2014/C 451/04)

Sprawozdawczyni: **Isabel CAÑO AGUILAR**

Dnia 22 stycznia 2014 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię z inicjatywy własnej w sprawie:

„*Społeczeństwo cyfrowe: dostęp, edukacja, szkolenia, zatrudnienie, narzędzia na rzecz równości*”.

Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 18 czerwca 2014 r.

Na 500. sesji plenarnej w dniach 9–10 lipca 2014 r. (posiedzenie z 10 lipca) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął 128 głosami następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Unia Europejska powinna przestać być jedynie użytkownikiem technologii cyfrowych, by stać się twórcą i producentem, co wymaga rozwoju talentów. Pierwszoplanowe znaczenie mają tu informowanie, szkolenie i kształcenie.

1.2 EKES uważa, że dostęp do społeczeństwa cyfrowego powinien być podstawowym celem całego europejskiego społeczeństwa. Polityka realizowana w tej dziedzinie jest niewystarczająca, by pokonać przepaść cyfrową, która się cały czas pogłębia.

1.3 EKES przypomina, że trzeba przedsięwziąć stosowne środki w celu zagwarantowania dostępu osób niepełnosprawnych do społeczeństwa cyfrowego oraz równych warunków dostępu do nowych technologii.

1.4 Społeczeństwo cyfrowe nie może być kolejnym czynnikiem wykluczenia. EKES podkreśla zwłaszcza potrzebę przyjęcia odpowiedniej polityki, by zapobiec wykluczeniu osób w podeszłym wieku i umożliwić ich pełną integrację w dziedzinie zastosowania technologii stanowiących część życia codziennego.

1.5 Konieczne są wspólne działania władz europejskich i krajowych, by zapewnić bardziej przystępny cenowo sprzęt i oprogramowanie, z poszanowaniem zasady wielojęzyczności.

1.6 Europejska polityka oświatowa powinna przygotować obywateli do życia. EKES nalega, by prowadzono konsultacje z organizacjami branżowymi sektora kształcenia.

1.7 Komitet uważa, że wsparcie szkolnictwa publicznego w ramach możliwości finansowych państw członkowskich ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia równości.

1.8 EKES podkreśla znaczenie bibliotek publicznych w procesie szkolenia i kształcenia dotyczącego technologii cyfrowych.

1.9 EKES zaleca propagowanie modeli otwartych innowacji i standardów. Trzeba unikać nieuzasadnionych środków ochrony własności intelektualnej, które mogą ograniczyć proces innowacji w gospodarce cyfrowej.

1.10 EKES proponuje, by w dziedzinie kształcenia zastosowano zalecenia Europejskiej Fundacji na rzecz Jakości E-Uczenia się (EFQUEL).

1.11 EKES przypomina istotną rolę kształcenia i szkolenia zawodowego w przezwyciężeniu kryzysu gospodarczego i ożywieniu koniunktury, podkreślając w tym względzie znaczenie Europejskiego Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop). EKES zaleca zatem, by:

- położyć większy nacisk na kształcenie wstępne i ustawiczne nauczycieli;
- propagować nauczanie języków;
- skierować otwarte zasoby edukacyjne na szkolenia zawodowe.

1.12 Program „Horyzont 2020” powinien przyczynić się do wzmocnienia pozycji UE w dziedzinie technologii cyfrowej, w której przedsiębiorstwa odnotowują mniej inwestycji od swych konkurentów z Azji i USA.

1.13 EKES uważa, że zasadnicze znaczenie ma promowanie europejskich małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w sektorze technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), gdyż mogą one propagować innowacyjne projekty istotne dla stale przeobrażającego się przemysłu. Środki podatkowe i większe możliwości finansowania MŚP przyczynią się ponadto znacznie do walki z kryzysem gospodarczym.

1.14 Wsparcie dla podmiotów rozpoczynających działalność gospodarczą w dziedzinie technologii cyfrowych może przyczynić się do rozwoju europejskiego sektora sprzętu i oprogramowania informatycznego. EKES docenia pomysł wsparcia programów wysokiego ryzyka w ramach agendy cyfrowej, lecz domaga się większego wsparcia ze strony systemu finansowego.

1.15 EKES proponuje zespół środków sprzyjających udziałowi kobiet w społeczeństwie cyfrowym.

2. Kontekst

2.1 Różne decyzje polityczne, a także programy i inicjatywy UE, dotyczą uwzględnienia ICT w ramach kształcenia, między innymi:

- program e-uczenie się (2004–2006);
- program „Uczenie się przez całe życie” (2007–2013), w którym za priorytet przekrojowy uznano popularyzację wykorzystania ICT w procesie kształcenia, łącząc podprogramy Comenius, Erasmus, Grundtvig i Leonardo;
- program Erasmus + (2014–2020), który wpisuje się w strategię „Europa 2020”, „Kształcenie i szkolenie 2020” oraz „Nowe podejście do edukacji”;
- komunikat w sprawie nowych technologii i otwartych zasobów edukacyjnych („Działania na rzecz otwartej edukacji: innowacyjne nauczanie i uczenie się dla wszystkich dzięki nowym technologiom i otwartym zasobom edukacyjnym”, COM(2013) 654 final).

2.2 Europejska agenda cyfrowa (z 2010 r.) jest kluczową strategią UE, która służy realizacji celów programu „Horyzont 2020”, przewidując wiele działań, m.in. w zakresie:

- interoperacyjności i standardów;
- ultraszybkich sieci szerokopasmowych;
- e-uczenia się;
- dostępności dla osób niepełnosprawnych;
- umiejętności cyfrowych i ich rozwijania, a także włączenia cyfrowego.

2.3 EKES omówił te aspekty w różnych opiniach ⁽¹⁾.

2.4 W niniejszej opinii z inicjatywy własnej poruszono niektóre aspekty związane z dostępem do społeczeństwa cyfrowego, kształceniem, równością i zatrudnieniem.

3. Uwagi ogólne

3.1 Dostęp do społeczeństwa cyfrowego

3.1.1 Narzędzia, jakie oferuje ICT, są coraz szerzej stosowane w życiu codziennym. Dostęp do społeczeństwa cyfrowego jest prawem i jednocześnie źródłem możliwości, które trzeba w pełni wykorzystać.

⁽¹⁾ Dz. U. C 271 z 19.9.2013, s. 127; Dz. U. C 318 z 29.10.2011, s. 9; Dz.U. C 214 z 8.7.2014, s. 31.

3.1.2 EKES wielokrotnie odnotowywał znaczenie sieci szerokopasmowych dla europejskiego społeczeństwa i europejskiej gospodarki ⁽²⁾, w związku z czym z zadowoleniem przyjmuje ich rozpowszechnienie w 28 państwach członkowskich za pomocą satelity. Wciąż istnieją jednak liczne przyczyny przepaści cyfrowej, które pogłębiają się wraz ze wzrostem wskaźnika ubóstwa następującym wskutek kryzysu gospodarczego i społecznego.

3.1.3 Przepaść cyfrowa nie maleje, m.in. z powodu: kształcenia (osoby, które ukończyły studia wyższe, mają trzy razy więcej możliwości korzystania z internetu niż 33 % obywateli o niższym poziomie wykształcenia), wieku (powszechnie z internetu korzystają ludzie młodzi, w tym prawie wszyscy studenci, lecz osoby starsze o wiele rzadziej), informacji, które dostępne są przeważnie w języku angielskim, oraz różnic między obszarami wiejskimi, miejskimi i wyspiarskimi itd.

3.1.4 Władze publiczne mają często poważne trudności z finansowaniem zajęć komputerowych w placówkach oświaty w związku z ograniczeniami budżetowymi, które zdaje się zastrzajać pakt stabilności. Wśród ewentualnych środków finansowania jeden z nich – nałożenie opłat na użytkowników – może zmniejszyć dostępność i równość kształcenia.

3.1.5 Dostępność jest prawem człowieka ⁽³⁾. Trzeba ponadto przypomnieć, że Europejska karta praw podstawowych Unii Europejskiej, będąca integralną częścią traktatu z Lizbony, w art. 20, 21 i 26 zawiera wzmiankę o zakazie wszelkiej dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność i o prawie osób niepełnosprawnych do korzystania ze specjalnych środków, natomiast Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych zobowiązuje państwa członkowskie do przedsięwzięcia odpowiednich środków w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym na równi z innymi dostępu do informacji i technologii komunikacyjnych, w tym do internetu ⁽⁴⁾.

3.1.6 Prawdopodobieństwo bezrobocia osób niepełnosprawnych jest dwukrotnie wyższe niż osób zdrowych, a nowe technologie (w tym internet) umożliwiają dostęp do rozrywki, edukacji, kultury i wielu innych usług publicznych i prywatnych, a także sprzyjają uczestnictwu w demokracji. Dlatego też dostępne ICT są niezbędnym środkiem, by osoby niepełnosprawne miały równe szanse w konkurencji na coraz większym rynku cyfrowym i uczestniczyły w społeczeństwie cyfrowym.

3.1.7 Społeczeństwo cyfrowe nie może być dodatkowym czynnikiem wykluczenia. Wręcz przeciwnie, powinno ono umożliwić osobom wymagającym szczególnego traktowania przezwyciężenie wykluczenia.

3.2 Kształcenie w społeczeństwie cyfrowym

3.2.1 Społeczeństwo cyfrowe wymaga chęci otwarcia się na zmiany w instytucjach. UE powinna promować powszechnie dostępne systemy kształcenia i szkolenia, które sprzyjają rozwojowi wiedzy, umiejętności i zdolności obywateli w szerokim zakresie zagadnień tematycznych, kompetencji społecznych, obywatelskich i kulturowych, zdolności uczenia się, a także kreatywności, innowacyjności i umiejętności pracy w grupie.

3.2.2 Wszystkie podmioty odpowiedzialne za system kształcenia powinny stworzyć w szkole warunki nauczania, które sprzyjają pozytywnemu nastawieniu do innowacji, jakości i współpracy w ramach praktyk edukacyjnych, a także włączeniu wszystkich uczniów w proces nauczania, rozpowszechnieniu sprawdzonych rozwiązań, aktywności obywatelskiej, zdobywaniu doświadczeń w szkole oraz kulturze oceny.

3.2.3 Za pomocą polityki oświatowej UE nie udało się wystarczająco zachęcić krajowych władz oświatowych, by zagwarantowały wykorzystanie ICT przez nauczycieli począwszy od kształcenia wstępnego czy też przez instytucje oświatowe, zwłaszcza w szkołach podstawowych i średnich, a także w ramach szkolenia zawodowego. Zwłaszcza nie zachęcono odpowiednio państw członkowskich, by zrealizowały inwestycje, których wymaga nowoczesna, innowacyjna edukacja wysokiej jakości oparta na ICT.

3.2.4 Ministerstwa oświaty powinny zaplanować specjalne szkolenia dla nauczycieli i dać impuls do ponownego zastanowienia się nad sposobami uczenia się.

3.2.5 EKES podkreśla znaczenie bibliotek publicznych dla szkolenia i kształcenia dotyczącego technologii cyfrowych.

⁽²⁾ Dz. U. C 67 z 6.3.2014, s. 137.

⁽³⁾ Dz.U. C 177 z 11.6.2014, s. 15.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 271 z 19.9.2013, s. 116.

3.2.6 Od najwcześniejszego wieku szkolnego dzieci mogą być wprowadzane do nauki o komputerach, a być może także – za pomocą zabawy – do sztuki programowania, by Europejczycy jak najszybciej przestali być wyłącznie użytkownikami ICT, a stali się jego twórcami i producentami. UE dysponuje ośrodkami doskonałości w dziedzinie badań (np. badań nad nanoskładnikami elektronicznymi), lecz powinna posunąć się o krok dalej.

3.2.7 Europejskie systemy kształcenia dostarczają przykładów wysokiej jakości nauczania w ramach kształcenia podstawowego i uniwersyteckiego, a także szkolenia zawodowego. Jednak niezbędne są zmiany programów nauczania, które obejmowałyby zastosowanie ICT w nauczaniu i jego ocenę.

3.2.8 EKES zaleca propagowanie modeli otwartych innowacji i standardów, a także dążenie do tego, by nieuzasadnione środki ochrony własności intelektualnej nie ograniczały procesu innowacji w gospodarce cyfrowej.

3.2.9 Protokół SPI (Simple Publishing Interface) opracowany przez Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN) ma na celu ułatwienie komunikacji między narzędziami produkcji treści i bazami stale zarządzającymi zasobami edukacyjnymi i metadanymi.

3.2.10 Interoperacyjność może również ułatwić wykorzystanie technologii wspomagających, które są potrzebne osobom niepełnosprawnym, by uzyskać dostęp do ICT.

3.3 Szkolenia jako sposób przezwyciężenia kryzysu gospodarczego

3.3.1 Kształcenie i szkolenie zawodowe wzbogacają życie osób uczących się i wyposażają je w umiejętności, które są niezbędne w społeczeństwie demokratycznym. Rozwój społeczny i gospodarczy jest w dużym stopniu zależny od szkolenia zawodowego, które umożliwia zdobycie kompetencji i otwiera drogę do rynku pracy. W wypadku grup wykluczonych i mniej uprzywilejowanych może ono być zaczątkiem lepszego życia. Niemniej jest ono nie tylko pomostem między kształceniem i zatrudnieniem, lecz również samo w sobie ma duże znaczenie. Instytut Statystyczny UNESCO stwierdził, że istnieje korelacja między rozwojem gospodarczym a szkoleniem zawodowym.

3.3.2 Erasmus+ jest główną strategią UE w tej dziedzinie i – jak podkreślił EKES – „powinien być kluczowym instrumentem zwiększania wsparcia dla edukacji i szkolenia, by podnieść poziom umiejętności obywateli, pomóc w rozwiązaniu problemu wysokiego bezrobocia wśród młodzieży, który występuje w wielu państwach członkowskich”. Jednak to państwa członkowskie, które posiadają kompetencje w tej dziedzinie, powinny podjąć starania, by szkoleniom zawodowym jako części systemu kształcenia zapewnić niezbędne środki i należyty prestiż.

3.3.3 EKES przypomina, że prace Europejskiego Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop) w dziedzinie uczenia się przez całe życie i szkolenia zawodowego dotyczą takich kwestii jak kształcenie ustawiczne, kwalifikacje i kompetencje, uznawanie kwalifikacji oraz procedury gwarancji jakości, które mają zasadnicze znaczenie dla osób napotyających większe trudności w wejściu na rynek pracy. Trzeba przeznaczyć większe środki na Cedefop.

3.3.4 EKES proponuje:

- podnieść rangę kształcenia zawodowego;
- położyć nacisk na kształcenie wstępne i ustawiczne nauczycieli;
- propagować nauczanie języków, które ma zasadnicze znaczenie dla mobilności pracowników;
- skierować otwarte zasoby edukacyjne na szkolenia zawodowe.

3.4 Gospodarka cyfrowa a zatrudnienie

3.4.1 W UE występuje wysoki wskaźnik bezrobocia, a jednocześnie – zdaniem Komisji – brak w perspektywie krótkoterminowej 900 tys. wykwalifikowanych pracowników, by obsadzić stanowiska w sektorze ICT.

3.4.2 ICT wywierają duży wpływ na zatrudnienie, a powodzenie agendy cyfrowej wiąże się z obecnością przedsiębiorstw sektora zaawansowanych technologii: w 2008 r. ITC wniosły do UE wartość dodaną w wysokości 574 mld EUR i dały zatrudnienie 8,3 mln osób. Europejskie przedsiębiorstwa, które borykają się z takimi problemami jak rozdrobnione rynki i niewystarczające finansowanie, powinny umocnić swą pozycję wobec gigantów dominujących na rynkach światowych, z których większość ma siedzibę w USA.

3.4.3 Tak jak wszelki rozwój technologiczny, ICT powodują zmiany w dziedzinie zatrudnienia. Należy się nad tym zastanowić w celu stworzenia sieci zawodów, kwalifikacji, kompetencji i certyfikacji zarówno dla osób, które są wykluczone z rynku pracy z powodu ICT, jak i dla tych osób, którym ICT pomaga we włączeniu społecznym.

3.4.4 Powołana przez Komisję w marcu 2013 r. wielka koalicja na rzecz cyfrowych miejsc pracy zajmuje się najważniejszymi kwestiami (szkoleniem i dostosowaniem kursów dla pracowników w dziedzinie cyfrowej, mobilnością, certyfikacją, podnoszeniem świadomości, innowacyjnym uczeniem się i nauczaniem), lecz nie dysponuje kopertą budżetową. W ramach agendy cyfrowej istnieją ponadto inne inicjatywy: e-umiejętności, pakiet dotyczący zatrudnienia, „Działania na rzecz otwartej edukacji”, strategia „Nowe podejście do edukacji”, „Szanse dla młodzieży” oraz unijna panorama umiejętności.

3.4.5 Konieczne jest włączenie do tej koalicji przemysłu, lecz także oświaty, by poprzez praktyki zawodowe w przedsiębiorstwach wzmocnić powiązanie z sektorem ICT.

3.4.6 Trzeba odnotować, że powyższe programy nie uwzględniają wystarczająco specjalnych potrzeb osób wykluczonych z powodu niepełnosprawności, zwłaszcza jeżeli chodzi o zdobywanie umiejętności cyfrowych (e-umiejętności), kulturę informatyczną i integrację na rynku pracy cyfrowej.

3.4.7 Największe przedsiębiorstwa sektora zaawansowanych technologii w Europie inwestują w badania i rozwój, lecz nie w tak dużym stopniu jak przedsiębiorstwa w Azji i USA. EKES ma nadzieję, że program „Horyzont 2020”, na który przeznaczono budżet w wysokości 78,6 mld EUR, przyczyni się do wzmocnienia pozycji UE na rynkach światowych.

3.4.8 EKES uważa, że zasadnicze znaczenie ma promowanie europejskich MŚP w sektorze ICT, gdyż mogą one propagować innowacyjne projekty istotne dla stale przeobrażającego się przemysłu. W ramach przewyższania kryzysu konieczne jest rozwiązanie trudności z finansowaniem, które dotyczą zarówno małych przedsiębiorstw, jak i nowatorskich projektów (*start ups*) poświęconych innowacji technologicznej.

3.5 W erze cyfrowej społeczeństwo powinno sprzyjać włączeniu społecznemu

3.5.1 Obecnie jedynie 30 % z ok. 7 mln pracowników zatrudnionych w dziedzinie ICT to kobiety, które mają niedostateczną reprezentację na wszystkich szczeblach, a zwłaszcza na stanowiskach decyzyjnych. Wyższy odsetek kobiet niż mężczyzn posiada dyplom ukończenia studiów wyższych, lecz borykają się one nadal z utrudnieniami pod względem zatrudnienia, wynagrodzenia, warunków pracy i dostępu do stanowisk kierowniczych.

3.5.2 W związku ze spadkiem liczby absolwentek w dziedzinie ICT szczególnie potrzebna jest zmiana polityki: obecnie zaledwie 29 na 1 000 kobiet, które ukończyły studia magisterskie, posiada dyplom w dziedzinie ICT, a jedynie 4 z nich będą pracować bezpośrednio w tym zawodzie.

3.5.3 Chociaż włączenie większej liczby kobiet do sektora ICT może zwiększyć PKB strefy euro o 9 mld EUR, różne przyczyny (m.in. tradycje i stereotypy kulturowe) tłumaczą ich niedostateczny udział w tym sektorze, co nie jest tylko europejskim, lecz powszechnym problemem.

3.5.4 Dlatego EKES proponuje:

- bardziej wnikliwie zastanowić się, jakie czynniki wpływają ogólnie na brak kobiet w sektorze ICT i dlaczego kobiety wybierają rzadziej studia na kierunku nauk ścisłych, matematyki i technologii;
- rozważyć przyjęcie skutecznych planów i środków o odpowiednim budżecie, które są ukierunkowane na równość płci;
- uwzględnić sytuację niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt, które padają zazwyczaj ofiarą dyskryminacji w stosunku do niepełnosprawnych mężczyzn, gdy chcą uzyskać dostęp do kształcenia i zatrudnienia, i które mają większe trudności z wejściem na rynek pracy, co utrudnia im usamodzielnienie się;
- przedstawić modele i ścieżki kariery, by zainspirować dziewczęta i kobiety;
- dokonać przeglądu europejskiego kodeksu dobrych praktyk dotyczących kobiet i ICT;

- przeprowadzić skuteczne kampanie w mediach społecznościowych;
- wprowadzić zajęcia komputerowe i naukę oprogramowania już we wczesnym wieku (od szkoły podstawowej), co przyczyni się do zaangażowania dziewczynek w dziedzinę ICT.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 Dostępność powinna być pierwszoplanowym celem nie tylko władz, lecz również całego społeczeństwa, w związku z czym EKES zobowiązuje do działania wszystkie podmioty gospodarcze i społeczne. Niemniej do tej pory polityka UE i wielu państw członkowskich była niewystarczająca.

4.2 EKES proponuje, by UE i władze krajowe propagowały wspólne działania w celu znacznego obniżenia kosztów sprzętu komputerowego, w tym powszechniejszego korzystania z bezpłatnego i otwartego oprogramowania takiego jak Linux, a także w celu zapewnienia europejskich treści w procesie dostarczania informacji i wiedzy.

4.3 Polityka odpowiednia dla UE w XXI w. wymaga otwartości na zmiany. Głównym celem europejskich systemów kształcenia i szkolenia nie powinno być wyłącznie zaspokojenie specyficznych potrzeb rynku pracy (na czym koncentruje się w przeważającej mierze polityka oświatowa Komisji Europejskiej), lecz przygotowanie do życia. Opracowanie polityki oświatowej UE musi odbywać się przy udziale europejskich organizacji nauczycieli i instytucji oświatowych, co obecnie nie ma miejsca.

4.4 Zważywszy, że państwa członkowskie podlegają ograniczeniom budżetowym i że – za pośrednictwem demokratycznych instytucji – podejmują ich zdaniem najlepsze dla obywateli decyzje, należy podkreślić nieuchronną konieczność inwestowania w kształcenie publiczne, by zapewnić równy dostęp do nauczania, niezależnie od pochodzenia społecznego uczniów i ich zasobów finansowych.

4.5 Komisja powinna położyć nacisk na to, by metadane na temat kształcenia były swobodnie dostępne i leżały w interesie ogólnym, a nie podlegały chronionym patentom przedsiębiorstw prywatnych. Oprócz europejskiego programu standaryzacji SPI trzeba podkreślić znaczenie programu Komisji Europejskiej dotyczącego metadanych e-Contentplus.

4.6 By zagwarantować jakość oraz odpowiednie dostosowanie kształcenia i szkolenia, konieczne jest zobowiązanie nauczycieli i instytucji oświatowych do kontroli treści nauczania. EKES uważa, że trzeba zwrócić uwagę na zalecenia Europejskiej Fundacji na rzecz Jakości E-Uczenia się (EFQUEL) dotyczące środków prawnych, harmonizacji, praw własności intelektualnej itd.

4.7 EKES dał wyraz swemu rozczarowaniu w związku z drastycznym obniżeniem budżetu agencji cyfrowej na lata 2014–2020, ze wstępnie proponowanych 9,2 mld EUR do ostatecznie zatwierdzonego 1,14 mld EUR.

4.8 EKES pozytywnie ocenia wsparcie finansowe innowacyjnych inicjatyw wysokiego ryzyka podejmowanych przez MŚP, które wprowadzono w ramach programu „Horyzont 2020”. Duże znaczenie mają starania, by MŚP i podmioty rozpoczynające działalność gospodarczą (*start ups*) otrzymywały więcej środków nie tylko od władz publicznych, lecz również od rynków i systemu finansowego.

4.9 EKES zaleca uwzględnienie aspektu dostępności we wszystkich inicjatywach cyfrowych i zadbanie o to, by programy e-uczenia się, ICT, sprzęt i narzędzia (w internecie i poza nim) były dostępne dla osób niepełnosprawnych oraz wszystkich osób wymagających szczególnego traktowania. Trzeba ponadto zwrócić szczególną uwagę na uwzględnienie osób niepełnosprawnych w ramach nowych miejsc pracy ICT, które UE zamierza obsadzić.

Bruksela, 10 lipca 2014 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Henri MALOSSE